Ročník XII. — Číslo 8. Kvasilov dne 27. února 1937. Opłata pocztowa uiszcz. gotówką. 35 gr.

Hlas Volyně

Rukopisy se nevracejí.

ADRES REDAKCJI: KWASIŁÓW - CZESKI

Mnoho ozdoby je vždy znamením, že někde něco chybí, ať v hlavě nebo ve věci.

Jusctus Möser.

Týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

Před valnou schůzi ČMŠ. v Polsku.

Tento článek má býti pokračováním „O našich volyňských schůzích.“ Pozorujíce valné schůze, nutno konstatovati, že prvním bodům denního pořadu uděluje se mnoho místa, kdežto ostatní body, zvláště volné návrhy jsou málo probírány. Proto před letošní valnou schůzi chci upozorniti na některé otázky.

Jsme svědky toho, že teď mnoho pozornosti uděluje se osvětě mimo školu. A to správně. Každý se stará o výchově mládeže škole odrostlé. Neboť jak ji vychováme — takovou ji budeme míti, proto bylo by dobře aby i ČMŠ. věnovala jistou položku na tento účel.

V „Hl. Vol.“ již nejednou byla porušena otázka vydání dějin Volyně Proto již letos vytvořme redakční kroužek pro vydání volyňských dějin se zvláštním zřetelem ku české menšině, pověřme mu tuto pěknou, ale naléhavou práci.

V úvodníku ze dne 23.I. t. r. redaktor si naříká, že dopisovatelů spíše ubývá nežli přibývá. Dobře by proto bylo utvořiti takový výpomocný redakční kroužek pro zdokonalení „Hl. Vol.“ Bude-li takový kroužek utvořen, každý z jeho členů vykoná bezpochyby svou povinnost a několikráté do roku přispěje svými články.

Rovněž se málo koná výborových schůzí členů ČMŠ. Na jedné valné schůzi předsedou revisní komise p. Švihovským bylo navrhováno, aby celý výbor byl podělen na několik odborů a každému pověřena jistá funkce. Letos se zase dobře vrátit k této otázce a uskutečnit ten dobrý návrh. Také i schůzí dozorčí rady mělo by se konati více.

Nechť těchto několik návrhů budou projednány na letošní valné schůzi. Snad by jejich schválení vykonalo svůj cíl, přispělo k zvýšení činnosti naši instituce, osud který všem nám jest drahý, co celá česká Volyň již mnohokraté zdůraznila svým jednáním.

Přítel.

Kronika.

Ideologicko-politická deklarace plk. Adama Koca

V neděli dne 21. února 1937 r. plk. Adam Koc měl řeč do rozhlasu a vyložil program nově budované organisace a naznačil její statut.

V úvodu navazujíce na řeč maršála Smigłego-Rydza pronesenou dne 24 května 1936 r. ve které maršál zaznačil, že podmínkou pro povznesení Polska je konsolidace tvůrčích sil státu a jednotná vůle řízení.

Dnešní Polsko — praví ve své řeči plk. Koc — jest dílem maršála Josefa Piłsudského. On vytvořil v národě prvky morální a materiální v nezvykle těžkých podmínkách v čase vojny a po ní, následujícím míru. Tvůrčí síly v národě, které jsou prodchnutý nejlepší vůlí a reální prací nevydají předpokládaných výsledků, nebude-li v té práci pořádku jestli se neustálejí cíle a cesty vedoucí k dosážení těchto cílů.

Hlavní body ohlašovaného programu jsou tyto: Vnitřní zřízení polského státu je definitivně upraveno dubnovou ústavou z r. 1935., která vytvořila silnou exekutivní moc, pozdvihla autoritu Presidenta republiky a učinilo konec vševládě sněmu.

Do popředí celonárodní pozornosti je postavena armáda. Celý národ má pracovati ku zvýšení brannosti a tato soolupráce může vésti i ke konsolidaci společnosti.

Důležitou částí projevu byl výklad o náboženských otázkách, kde Polsko bude pokračovat v zásadách tradiční náboženské tolerance.

Velmi rozhodně mluvčí odmítl také komunismus a prohlásil, že pro toto cizí hnutí, které naprosto odporuje polským ideálům a polskému smýšlení, není místa. Boj proti komunismu bude veden se zvýšenou silou.

Značnou pozornost věnovala deklarace menšinovým, sociálním a hospodářským problémům polského státu. Co se národních menšin týče. Polsko je prodchnuto přáním, vytvořiti bratrské soužití s menšinami, které v minulosti spojily svůj osud s polským osudem. O židovské menšině plukovník Koc mluvil v souvislosti s hospodářskými problémy.

V 6. bodě své deklarace podává plk. Koc program zemědělský. Jest to:

a) zvětšení pozemkového vlastnictví selského stavu,

b) Komasace a meliorace,

c) povznesení zemědělské kultury, která povede k zvětšení důchodu rolníka,

d) racionalisace odbytu zemědělské produkce a zdokonalení její výměny.

e) Ústavní zamezení dalšího drobení selských statků.

f) Organisace výhodného a účelného úvěru pro zemědělce.

g) Povznesení osvěty a obyvatelského uvědomení obyvatelstva vesnic.

Všechny tyto prostředky — praví ve své deklaraci plk. Koc — neodstraní otázku přelidnění vesnic.

Rychlejší rozvoj našeho života hospodářského, rozvoj měst, průmyslu, obchodu a řemesla musejí umožniti části vesnického obyvatelstva nalézti zaměstnání mimo ves. Tento rozvoj měst, řemesla, obchodu se zároveň přičiní k likvidaci nezaměstnanosti.

V závěru své deklarace plk. Adam Koc praví: „Vytahujeme ruku nad ploty a stěny, které ve skutečnosti neb v představách dosud dělily národ. Netknutelnost těchto stěn ať střeží političtí hráči, ať je vzmocňují ostnatým drátem v obraně svých neb stranických ambicí i zájmů. S antikváři té smutné minulosti nechceme míti nic společného.

Oživeni jsouce zřetelnou intencí obracíme se k lidem uznalým, kteří chtějí pracovati pro vlast.

Čas nejvyšší — praví dále — soustřediti vytrvalou celodenní námahu, aby každou energii využiti nejekonomičtěji a nejracionálněji. Nesmíme tratit čas, protože někde již dávno zarostly trávou cesty a cestičky ideových sebepánů a místo toho se rozlehá železný krok silných a disciplinovaných zástupů, vedených jednou vůlí k jednomu cíli.

Polsko uzavřelo obchodní smlouvu s Německem.

22.II. t. r. byla podepsána polsko-německá hospodářská smlouva, která byla ujednána 13. února. Polsko-německá smlouva stanoví vzájemné hospodářské vztahy na další dvě leta, od 1. března 1937 do 28. února. 1939. Pružnost, která byla v dosavadní smlouvě stanovena a v praksi zachovávána, byla zachována i v nové smlouvě. Za základ ročního dovozu a vývozu je částka 176 milionů zlotých. Pro důležité předměty polského vývozu, jako dříví a vepře, zajišťuje nové smlouva pro Polsko vývozní možnosti v dosavadní výši.

Slavnost v československé sněmovně.

V neděli 7. března, v den narozenin pana presidenta Osvoboditele, uspořádá Čs. ústav zahraniční tradiční hlavní slavnost v zasedací síni posl. sněmovny. Začátek bude v 10 hodin dopoledne. Protože pořad bude vysílan všemi československými vysílacími stanicemi a po prvé i krátkovlnnou vysílací stanicí, naskýtá se našim krajanům ve všech evropských zemích, i ve Spojených státech severoamerických a v jižní Americe možnost sledovati slavnost IV. Masarykova dne čs. zahraničí v rozhlasu. Upozorňujeme, že začátek je v 10 h. dopol. středoevrop. času.

Po zapění mužským pěveckým sborem Tovačovského „Má vlast" přivítá přítomné předseda posl. sněmovny Malypetr. Poté se ujme předsednictví předseda Čs. ústavu zahraničního a IV. Masarykova dne čs. zahraničí dr. Jan Auerhan.

Úporné boje o Madrid.

Dle posledních zpráv vojska povstalecká postoupila o nových 6 kilometrů v úseku Jarama a zaujímají nyní stanoviště ve vzdálenosti necelých dvaceti kilometrů od Alcaly de Henares. Toto vítězství vládní zprávy popírají, oznamují úspěch v tomto úseku, kde „Internacionální brigádě" se mělo podařiti uvolniti cestu z Madridu do Valencie, která před několika dny byla povstalci obsazena. Naproti tomu jediná zbývající volná cesta z Madridu na Guadalajaru byla dle hlášení, došlých do povstaleckého hlavního stanu, na několika místech přerušena bombami, svrženými letectvem, které nadále hlídkuje nad touto cestou, aby mařilo opravné práce dělníků, pracujících dnem i nocí na zlepšení tohoto jediného spojení, jež Madridu ještě zbývá.

Francouzští vojenští pozorovatelé usuzují, že jsou to poslední zoufalé po kusy madridských o proražení svírajícího kruhu, který znamená jejich brzký konec. Vojíni jsou vrháni do ohně v celých masách, častokráte bez jakékoliv dělostřelecké přípravy, takže, jak sám francouzský vojenský atašé, plukov. Morel, konstatoval, z proslulého pluku francouzských dobrovolníků „Barbusse" zůstalo po posledním útoku naživu toliku 28 mužů!

Nový úřad pro říšské Němce v cizině.

Jaký význam přikládá Třetí říše svým příslušníkům, žijícím v cizině, o tom svědčí ta okolnost, že říšský kancléř podepsal dne 2. února výnos o zřízení úřadu „šéfa zahraniční organisace v zahraničním úřadě". Tento úřad jest pověřen řízením a zpracováním všech záležitostí, které se týkají říšských Němců, žijících v cizině a spadají do oboru ministerstva zahraničních věcí. Šéfem nové organisace byl jmenován vedoucí zahraniční organisace nacionálně socialistické strany Bohle. Bude podřízen osobně a přímo ministrovi zahraničních věcí, a zúčastní se schůzí říšského kabinetu, které budou jednati o věcech, spadajících do jeho oboru.

Bohatý program Velké fašistické rady.

Zasedání Velké fašisticke rady, které bude zahájeno v Benátském paláci 1. března za předsednictví Mussoliniho, bude míti mimořádný význam. Podle bodů programu nejvyšší orgán fašistického režimu bude se zabývati všemi úseky vnitřní politiky. Důležitým předmětem exposé ministra zahraničí hraběte Ciana budou četné události na poli mezinárodním, uzavřené smlouvy a rozvoj italské zahraniční politiky podle směrnic Mussoliniho. Zajímavé ekposé přednese též tajemník strany Starace o vzrůstající síle strany a na ní závislých organisací a o výsledcích díla disciplíny a kontroly cen, kterou provádí strana sama po úpravě liry. Statistickou zprávu o stavu obyvatelstva podá ministr výchovy Bottai a člen velké rady fašistické Grandi pojedná o tom, jak lze uvésti v soulad demografickou sílu národa s mocí imperia. Velká rada též vyslechne a projedná exposé ministra financí Thaona de Revel o finanční a hospodářské situaci a konečně bude obzvláště projednávati situaci vojenskou, vzhledem ke všem jejím potřebám.

Atentát na habešského místokrále.

Podle zpráv, došlých z Addis Abeby, byl na místokrále maršála Grazianiho spáchán atentát. Maršál byl zraněn lehce, generál Aurelio Litta, který ho doprovázel, utrpěl těžké zranění.

Osvětová hlídka.

Renáta Tyršová,

dcera zakladatele Sokolstva Fügnera a choť M. Tyrše zemřela.

V pondělí 22. t. m. zemřela v Praze paní Renáta Tyršová, choť zakladatele sokolstva. Zemřelá patřila k význačným osobám v Sokolstvu. Fügner, M. Tyrš i ona tvoří tu trojici jmén, která národu českému jest nanejvýš drahá. R. Tyršová byla typ m ideální české ženy. Ona byla opravdovou pokračovatelkou v Tyršově díle i opatrovala jeho odkaz až do své smrti. Její zájem soustředil se též i na lidové umění, spisovatelská činnost R. Tyršové se týká převážnou většinou vytvárného umění. Napsala celou řadu spisů: Nauka o kroji, Lidový kroj v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Paměti a vzpomínky na mého otce, Miroslav Tyrš, jeho osobnost a dílo. Svůj volný čas věnovala veřejnému životu: byla od 1917 r. předsedkyní „Českého srdce." Slušně píše Dr. St. Bukovský „R. Tyršova podporovala veškeré umění a vzdělání širokých vrstev lidu, poněvadž věřila, že národ může žít zvlastním životem jen, pokud v něm neodumře cítění umělecké a stálá touha po dokonalém vědění."

Odešla již navždy drahá bytost, však zanechala po sobě nehynoucí památku v srdcích všeho národa a současně i slovanského Sokolstva. Všude tam, kam pronikla sokolská myšlenka, bude vzpomenuto na ní, na tu, která zlatými písmeny zapsala se v dějiny Sokolstva.

Uspořádal Přítel.

Dopisy.

Za s. L. Bublovou.

Zhasla tiše dne 21. února t. r. ve věku 29 let. Zesnulá L. Bublová byla členkyní všech kulturních spolků v Mírohošti. Pokud jí jen trochu tělesné síly dovolovaly vždy s velkou ochotou účastnila se činně všeho kulturního počínání v naší obci.

Základním rysem její povahy byla neomezená dobrota srdce a duše. Vždy cílevá, taktní v jednání, svou duševnělou osobností působila zvláštním kouzlem na své okolí, na své známé a přítelkyně, jichž pro svou milou nenáročnou povahou získala si počet nemálý — všemi ctěna a vážena.

Tvrdý, nelitostný osud přinesl jí do vínku nesmírné utrpení, nemoc již po léta s velkou houževnatostí vzdorovala, která však stále neúmorně hlodala její tělesné zdraví aby když konečně míra utrpení byla dovršena — svojí oběť uchvátila. A jak hrdinně nesla svůj kříž životem tak i odešla do neznáma... tiše, jako světice.

Zanechala truchlící po sobě manžela, věrnou ošetřovatelku v nemoci babičku a malého Jiříka, s nímž truchlí všichni, kdož jeho dobrou maminku znali. A je jich hodně. Svědčila o tom rovněž veliká účast při pohřbu a věnce, jichž se jí dostalo od známých, přítelkyň, kola ČMŠ. a Sokola v Mírohošti.

Nad hrobem vřelými slovy rozloučil se se zesnulou O. Šumovský.

Přejme všichni aby klidně snila svůj věčný sen ve stínu starých líp.

v lůně matky země a po boku své rodné matky, k níž si přála býti pochována.

Odešla vzácná dobrá duše, na kterou se nezapomíná. Ve svých srdcích zachováme všichni na ni vzpomínky nejkrásnější!

Čest budiž památce její!

— ar.

Z Bocánovky.

Dne 31. ledna 1937 r. naše mládež odevzdala posmrtní vzpomínku největší Češce Boženě Němcové odehráním divadelního představení: „Černý myslivec“ v 5. jednáních, obsah kterého byl čerpan z „Babičky“ Při nacvičování tohoto kusu, naše mládež ještě jednou potvrdila svou dospělost a projevila nezlomnou vůli a snahu k sebevýchově a sebevzdělání. Divadlo je jedním z nejpřístupnějších prostředků kulturní výchovy. České slovo bez ostychu hlaholí z ochotnické sceny a český herec-ochotník má plnou možnost spojiti svou lásku k divadlu s láskou k vlasti. Jak krásné postavy může nakresliti a zahrati český ochotník, cítí-li, mluví-li a hraje-li vlastenecky! Kus byl vybrán velmi vhodně a zdařile. Kus byl dobře sehran a poutavě se naslouchal od počátku až dokonce. Každé jednání bylo odměňováno hojnými aplodismenty.

Venku mrzlo, okna byla zahalena mrazivou ledovou povlakou různých vzorů, ale v sále u Havlíčků bylo veselo pod zvuky moldavské hudby kapelníka p. Babáka. V přátelské náladě a humoru setrvali hosté a občané do bílého rána.

Divadla mají ohromný význam pro náš život. Divadlo je školou a dnes musí býti prostředkem výchovným, jež rozšiřuje okruh vzdělání ve škole všeobecně vypěstěného. Ono roznáší živé české slovo, ono učí lid poznávati svou vlastní řeč v plných nezkažených zvucích. Tam kam nepronika kniha, umění, tam promlouvá živým slovem české divadlo, aby dále nítilo, sílilo a povzbuzovalo. Práce ochotnických spolků je dobrovolná a záslužná. Účel jejích je zcela jasný, neboť platí všem. Pracuje ne snad pro třídy a strany, ale pro celý národ.

Pozorovatel.

Malířství u nás.

Návštěvá jistého krajana na Volyni dala mi podnět k napsaní těchto několika slov. Uviděl jsem totiž u něho obraz — volyňskou krajinu — olej. Zajímal jsem se o autora a zjistil jsem, že jím jest p. Jan Stránský. Obraz skutečně vystihuje ráz naší české osady v podzimní náladě. Později viděl jsem ještě několik originálů též pastelem provedených a překvapi a mě měkkost podaní a umělecký soulad barev. Právě tak portrety, provedené uhlem i pastelem velmi mě zaujaly jak po stránce umělecké techniky tak i dokonalostí zachycení charakteristiky osob Je vidět, že takový obraz od krajana - umělce jest mnohem vhodnější ozdobou bytu než bezcenné barvotisky, jakých najdeme v bytech krajanů na tucty. Přeji malíři p. Stránskému plného pochopení a mnoho zdaru v tvoření, aby zachytil štětcem i tu starou Volyň — dnes již téměř mizící.

Řídící učitel V. Vlček.

P. J. Stránský jest kvasilovským rodakem. V roce 1914—18 navštěvoval uměleckou školu v Kijevě. V naši obci vymaloval pravoslavný chrám. Originální konsepce a umělecké provedení malby upoutá každého návštěvníka chrámu. Obrazů a portretů tohoto volyňského malíře je slušná řada a bylo by na místě uspořádati v některém českem středisku výstavu jeho děl a seznámiti veřejnost s tímto originálním českým umělcem. R.

Dary a věnování.

Seznam sbírek obdržených ve prospěch Matice a jejího školství od 1. do 31. ledná. 1937.

1. O pohřbu plk. A. Kovandy v Hulči ve prospěch Matice sebráno zlotých 75.—
2. Paní J. Fibichová z Lucka věnuje ve prospěch Matice Zl. 2.—
3. O křtinách p. V. Špačka v Krupě Hranici na podnět šťastného otce ve prospěch Matice sebráno Zl. 10.50.
4. O vánočním stromečku v Buršovce na podnět učitele E. Nevečeřala, žákyně 4. třídy sebrali ve prospěch Matice Zl. 16.75.
5. Hudebníci z Lipin věnují ve prospěch Matice Zl. 8.—
6. Odbor ČMŠ. v Krupě - Hranici věnuje z divadla Zl. 6.—
7. O vánočním stromečku v Moskovštíně ve prospěch Matice sebráno Zl. 18.27.

148.

„Včera večer.“

„Jak dlouho jste se znali?“

„Asi tři neb čtyři dny. Od prvního spatření jsem ji však miloval.“

„Svedla tě tedy. Takový chytrý muž, šlechtic, a dá se svést na obrátku ruky bývalou prodavačkou.

Strýče, mne plísni jak chceš, snesu všechno od tebe, protože vím, že se mnou dobře smýšlíš, ale ji ušetři. Ne ona mne, ale já ji svedl, totiž nesvedl k ničemu špatnému, protože stojí v mravním ohledu výše, než mnohá šlechtická dcerka, ale přiměl jsem ji k tomu, že se se mnou sešla a že se mi zaslíbila.“

„Učiněný nerozuma a slepec!“ zasmál se hrabě zlostně. „Ještě láme pro ni kopí a netuší jak taková Pařížanka umí nastražit nitky a muže ovládnout. Trochu koketerie dostačilo a již chce přisahat, že je neviňátko, že nikdy neměla žádných známostí, zkrátka, že je to nejušlechtilejší bytost pod sluncem.“

„Ano, je tomu tak, neznám ušlechtilejší bytost pod sluncem a kdyby někdo jiný mimo tebe osmělil se o tom pochybovat, proženu mu lebku kulí.“

„Šílí,“ zaúpěl hrabě a přitiskl si dlaně ke spánkům. „Zahodí miliony, zahodí šlechtictví, krásu a je hotov se bíti pro dceru

145.

pozornost, sledoval každý výraz ve tváři Arturově.

„Nic jsem se nedověděl. Nemám ji vůbec rád a nebudu se pro peníze ženiti.“

„Divím se tím dále tím více. Alice je hezká dáma, poněkud podivínská, chladná, ale takové bývají potom v manželství milujícími ženami.“

„Možná, jenže často milují jiné než své vlastní muže,“ prohodil Artur kousavě.

„To je sice také pravda, ale myslím, že si to zaviňují mužové sami. Nejsi přece nějaký hlupáček, abys si nechal nasadit rohy a hrál úlohu chytře klamaného manžela.“

„Není vyloučeno, že bych ji hrál,“ pokrčil rameny. „Abych střežil ženu jako detektiv, k tomu nemám ani chuti, ani povahy a kdybych potom něco takového objevil, těžko bych se rozhodl k veřejným skandálům, při nichž by mé jméno bylo vláčeno potupami. Nemám ji rád, ona nemá ráda mne a k čemu tedy hrát komedii.“

„Ovšem, ovšem, chápu tě, jenže musíme věc dobře rozmyslit, jak to sdělit hraběnce, víš, jak té myšlence zvykla. Bylo by velmi dobře, kdybys mohl jmenovat jinou, kterou bys v náhradu za Alici si vzal. Snad, kdyby se tetě zalíbila, nečininila by tolik obtíží, jakých se obávám.“

8. Odbor ČMŠ. v Teremně věnuje ve prospěch Matice výtěžek z divadla v obnose Zl. 11.—

9. Odbor ČMŠ. v Bakovcích věnuje ve prospěch Matice z pořádaného dívadla Zl. 6.30.

10. Odbor ČMŠ. v Jezírku zaslal sbírku ve prospěch matičních škol podniknutou o svatbě sl. S. Krouzké a p. V. Cilce v Jezírku v obnose Zl. 60.— Sbírku provedli družičky společně s učitelem Vl. Šimůnkem na podnět pp. R. Hovorky a J. V. Krouzkého.

11. O vánočním stromečku v Újezdcích podniknuta sbírka ve prospěch Matice vynesla Zl. 6.20.

12. Varšavští krajané věnují ve prospěch Matice měsíční příspěvek v obnose Zl. 25.— a podporu pro studenta na učitelském ústavě Zl. 21.—. Úhrnem věnují Zl. 46.—

13. Pan V. Šulc ze Straklova ve prospěch Matice věnuje Zl. 4.—

Úhrnem obdrženo Zl. 270.02.

Všem dárcům jakož i pořadatelům a iniciátorům sbírek co nejsrdečněji děkuje za věnované obnosy

Správa České matice školské v Polsku.

Oznámení.

Z Ulbárova.

Odbor SČM. v Ulbarově, sehraje dne 7. března t. r. v sále Národního domu „Propast lásky“. Obraz ze života o 4 jednáních od Ferdinanda Olivy. Začátek přesně o 19. hod. Po představení taneční zábava. K návštěvě upřimně zve Výbor.

PODĚKOVÁNÍ.

Všem, kdož doprovodili na poslední cestě našeho drahého zesnulého, pana

Jana Nováka

vzdáváme nejsrdečnější díky. Zvláště pak děkujeme tělocvičné jednotě Sokol, sboru dobrovolných hasičů, Kolu matice školské, mlékárenskému družstvu, obecní radě za věnované věnce, o. duch. A. Zajícovi a p. Cilcovi za dojemné řeči nad hrobem zesnulého, zpěvákům a hudebníkům za doprovod na poslední cestě.

RODINA ZESNULÉHO.

Hulč, v únoru 1937 roku.

Z Borščevky.

Kroužek divadelních ochotníků v Borščevce sehraje ve prospěch místního odboru České matice školské dne 7. března t. r. v sale p. J. Jahody divadelní hru: „Cikančina pomsta.“ Drama o 5 jednáních.

O hojnou návštěvu prosí Výbor.

Ze Straklova.

Česká tělocvičná jednota „Sokol“ ve Straklově pořádá dne 13. března t. r. tělocvičnou akademii v sále p. Vl. Veselého v rámci výročí narozenin T. G. Masaryka Presidenta - Osvoboditele. Začátek o 20. hod. Po okademii tanečná zábava.

K hojné návštěvě zve Výbor.

Hospodářský zpravodaj.

Dvojnásobný užitek.

Častokrát již byla v periodickém tisku i ve zvláštních knížkách komentována skutečnost, že ztráty způsobené naším nedbalstvím při konservaci chlévské mrvy dají se počítati na desítky milionů zlotých. Jejich příčinou je hlavně dusík, který — jak známo — nejraději se vrací do původního praz-

146.

„Mohu jmenovat náhradu, již jsem se rozhodl, jenže je to právě to, co mě zase plní obavami. Ta, kterou jsem si vyvolil, nevyrovná se Alici ani jměním, ani rodem.“

„Sapristi, snad dokonce nějaká messaliance. Buď tak dobrý, s takovým něčím nezačínej, to ti mohu napřed říci, že vedle tety také já dám své veto.“

Hrabě se přestal usmívat a svraštiv čelo, nervosně zaklepal prsty na stůl. Artur se zalekl. Tón strýcův byl velmi rozhodný a jeho výraz dodával velmi málo odvahy.

„Bohužel je tomu tak,“ řekl pojednou prudce. „Čekal jsem, že se budeš hněvati, ale věc se nedá změniti. Znám tě příliš dobře a vím, že když vše uvážíš, když tě budu vroucně a mnoho prositi, že mi popřeješ sluchu a budeš mým přímluvčím. Strýčku zapřisahám tě, nech mne domluvit, nech si všechno vysvětlit a neodsuzuj mne.

„Příliš mnoho chvály a proseb najednou,“ třepal hrabě rukou, ošívaje se, jako by nic takového nechtěl slyšeti. „Nic ti nemohu slíbiti, nic nemohu neodsuzovati, dokud nevím celou, poctivou pravdu. Tolik mohu říci napřed, že se mi to již nelíbí, že jako kavalír rušíš své slovo, dané nevěstě. To není pěkné a bude to ve šlechtických kruzích nelibě posuzováno. Ale dejme tomu, že by se nad tím zavřely oči; nezavrou se však nad nějakým nepředloženým kouskem, jaký, tuším, se z tvého jednání vyklube. Jakou pak dámu sis vybral, která krasavice zaslepila tvé oči? Snad ne dokonce nějaká úřednická dcera?“

147.

Hrabě vstal a zastrčiv ruce do kapes, postavil se před Artura.

„Úřednická dcerka nikoliv,“ zavrtěl hlavou a cítil, jak pojednou se ho zmocňuje zavilá neústupnost a hrdé sebevědomí. „Je to zahradníkova dcera.“

S pootevřenými ústy a vytřeštěnýma očima patřil hrabě na Artura.

„Šílíš,“ pronesl namáhavě.

„Jsem při jasném rozumu“ odpověděl klidně. „Zamiloval jsem si ji celým svým srdcem a nemohu býti bez ní živ. A této chvíle se ti svým slovem dokládám, že se raději zastřelím, než bych se dal od ní odloučiti.“

Hrabě zvolna usedl a zlostně zasyknuv, zadíval se k oknu. Nemluvil a Artur stoje před ním zamračeně ho pozoroval. Karta byla vyhozena, nastával boj a v něm vzplála celá jeho hrdost, jež se nelekala ničeho.

„Tys jí slíbil manželství?“ ptal se po chvíli hrabě úsečně.

„Ano, slíbil.“

„Kdy?“

droje, kterým je dusík vzdušný, pakli nedovedeme jej zadržeti nedopouštěj-ce k přílišnému rozkladu mrvy. Tedy především — ze sloučenin organických bílkovin, které z p ce přejdou do hnoje, tvoří se čpavek. Čpavek tento, neboli uhličitan amonný, není-li dobře vázán, vyprchá do vzduchu, nevyprchá-li — přetvořuje se v sloučeniny ledkové a dále, cestou dalších přeměn, v dusík volný.

Proto udržení čpavku a brzdění jeho dalších přeměn po dobu než tyto přeměny budou užitečny našim plodinam, jest hlavním úkolem rolníka.

O vedoucích k cíli způsobech postupu se dočteme v každé příručce o hnojivech. Mezi těmito způsoby a návody jest jeden, který stojí za uvedení, neboť se v něm jedná o dodatečném zabezpečení mrvy látkou čerpanou vně, která má vázati čpavek, čili zaměniti jej na látku neprchavou.

Zkoušky z takovými látkami byly již častokráte podnikany neboť zemědělce vždy zlobilo, že při vyvažení hnoje utíká onen cenný čpavek, což se dá lehce čichem zjistiti. Užívany byly látky kyselé, jako kyselinu sírovou, síran železnatý, sádru, jakožto látky, které mohou alkalický čpavek neutralisovati a změniti na sůl neprchavou. Vskutku dařilo se touto cestou docíliti zlepšení, avšak ona neutralisující látka sama ze sebe nic nedávala, jsouce přimíšeninou, za kterou se platilo a ne vždy ren[illegible]. Teprve když přišle lidem na mysl užívati za prostředek k vázaní čpavku superfosfát, úloha byly vyřešena nedočekávaně příznivě, neboť i dusík byl spután a hnůj získával na hodnotě přidáním prvku fosforového, jehož stále máme v mrvě málo.

CENY OBILÍ.

Záznam 24 II. soukromého obchodu — zač kupuje.

Žito	zl. 23.00	za 100 kg	
Pšenice	„ 28.00	„	
Ječmen	„ 23.50	„	
Oves	„ 21.50	„	
Hrečka	„ .—	„	
Proso	„ .—	„	
Řepák	„ 45.50	„	
Hrách	„ 20.—	„	
Fasole	„ 30.00	„	
Mák	„ 83.00	„	
Jetel	„115.00	„	

Do jaké míry chrání přídavek superfosfátu obsah dusíku od ztrát znázorňují pokusy.

Při jednom z těchto pokusů nalezl švýcarský znalec dr. Grete v hnojůvce, tedy v smíšenině mrvy s močí, která nebyla nijak zabezpečena — 0.17 proc. dusíku, 0.3 proc. drasla, a 0.03 proc. kyseliny fosforečné. Tatáž hnojůvka, k jejíž konservaci však bylo použito superfosfátu, obsahovala — 0.3 proc. dusíku, 0,37 proc. drasla a 0.2 proc. fosforu.

Jak vidíme poměr prvků zúrodňujících se obromně změnil: že přibylo fosforu není nic divného, neboť byl dodán v superfosfat, a však přibylo i dusíku z konservace téměř 80 proc. což jest již ryzím ziskem. Četnými pokusy, hlavně ve Spojených státech a v Kanadě, bylo stanoveno, že úplně stačí na den a kus dorostlého inventáře 0,5 kg superfosfátu, aby se docílile čistého vzduchu ve stájích, pak zmenšení kalamity od much a hlavně — chlévská mrva má lepší pokrmový poměr pro rostliny než bez superfosfátu.

Mimo obvyklého přisypávání hnoje superfosfátem — což jej činí bohatším na dusík a fosfor — jest nutno věnovati zvláštní pozornost na způsob konservace superfosfátem v oněch případech, kdy následkem nedostatku steliva, shrnujeme mrvu i moč do cementových nádržek. To se stává nejčastěji tam, kde jde o čisté stanoviště pro koně a neb v hospodářstvích podmoklých — zahradnictvích, v nichž se sláma neprodukuje a máme několik koní pro dopravu a několik krav pro vlastní potřebu.

Přirozeně i v horských hospodářstvích, kde běží o zlepšení luk a pastvisk, má zabezpečení hnojůvky, již rozléváme od ztráty dusíku prvotřídní význam. Věc tato bylo již i u nás na Podkarpatí vzata v úvahu dík iniciativě prof. Włodka a dík akci vedené na pokusné stanici v Kleczy Górne.

(Dokončení příště.)

Adresa redakce a administrace: Kwasiłów na Wołyniu. Tiskne a vydává Vydavatelství a tiskárna „Hlas Volyně“ spol. s r. o. Odpovědný redaktor V. Perný. Roční předplatné 10 zl., čtvrtletně — 3 zl. Do zahraničí o 2 zl. 50 gr. ročně více. Cena inserátu: vel. 1/12 zadních stránek 6 zl. za jednou. V předu o 50% dráže. Při delší inserci značná sleva.